

"Nouvelle carte de l'État de l'Église" by Ruđer Bošković and Paolo Santini in the National and University Library in Zagreb

The Collection of Maps and Atlases of the National and University Library in Zagreb has been enriched in 2011, along with other valuable cartographic items by purchasing the *Nouvelle carte de l'État de l'Église* by the authors Ruđer Josip Bošković and Italian cartographer and publisher Paolo Santini. 2011 is the year in which we celebrate the 300th anniversary of the birth of Ruđer Josip Bošković, one of the greatest scientists in the world. With his great scientific contributions in the field of physics, mathematics, astronomy and other sciences, there is a significant contribution to geodesy and cartography. His cartographic and geodetic research Bošković started in the period from 1750 to 1752. By the order of the Pope Benedict XIV, Bošković was in charge to conduct astronomical and geographical journey, and survey along the meridian from Rome to Rimini in the Papal State. Bošković's collaborator in this research was a Jesuit, mathematician, astronomer and cartographer Christopher Maire. The results of this study are published in 1755, in a scientific report *De litteraria expeditione per Pontificiam ditionem* (About the scientific research in the Papal State). Attached to the report, on a separate three sheets, there was copperplate engraved map titled *Nuova carta geografica dello Stato Ecclesiastico* (A new geographic map of the Church State). It was the map of the Church State, drawn by Christopher Maire according to the data collected by Bošković and Maire. In 1770 the results of this geodetic survey has also been published in French translation, entitled *Voyage et astronomique géographique, dans l'État de l'Église* (Astronomical and geographical journey in the Church State).

Map of the Church State by Bošković and Santini, purchased for The Collection of Maps and Atlases, titled *Nouvelle Carte de l'État de l'Église*, is originally composed of the three parts. Those are: *Partie meridionale de l'État de l'Église contenant le Patrimoine de S. Pierre la Sabine et la Campagne de Rome*; *Partie de milieu de l'État de l'Église contenant la Legation d'Urbain, la Marche, l'Ombrie, avec les territoires d'Orviété, de Perouse et de citta di Castello*; *Partie septentrionale de l'État de*

l'Église contenant les Légations de Ferrare de Bologne et de Romagne. They are produced in the technique of copperplate etchings in colour. Map scale is approximately 1:380 000, and it was published with French labelling in Venice in 1776. Map was originally published as a part of the atlas by Paolo Santini, *Tables des cartes géographiques de la seconde partie du Nouvel Atlas*. Acquired map is the only known copy of the cartographic work by Ruđer Bošković, kept in the libraries in Croatia, and was acquired by the antique bookshop *Byblos* from Zagreb and Dr. Ivan Matković map admirer and enthusiast from Zagreb.

The National Library Marciana in Venice, owns the Map of the Church State in several editions. Along with the mentioned edition of the map, Marciana kept the edition of the Church State map published in *Atlas Universel, Deuxième partie*, a bibliographic record and digitised copies can be found on the website *GeoWeb*, of the National Library Marciana in Venice (see at: <http://geoweb.venezia.sbn.it/>). The excellent Internet portal of the Italian libraries *Internet Culturale* (see at: <http://www.internetculturale.it/>) provides to the public the opportunity to search digitised map collections. The digitised copies of the map of the Church State by Bošković and Santini, and also the one which preceded it, and made in cooperation with Christopher Maire in 1755, can be viewed there, too. The National Library in Paris (BNF) in its map collection holds several cartographic works by Ruđer Bošković. One of editions of the *Nuova carta geografica dello Stato Ecclesiastico* is kept in the Jean Baptiste Bourguignon d'Anville Collection. Maps can be viewed at the virtual French National Library Gallica (see at <http://gallica.bnf.fr/>), which counts more than a million and a half of digitised documents. British Library Map Collection keeps in its rich cartographic collection the edition of the Church State map by Bošković and Santini from 1776, and the Roman edition by Bošković and Maire from 1745(?).

Mira Miletić Drder

"Nouvelle carte de l'État de l'Église" Ruđera Boškovića i Paola Santinija u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

Kartografski fond Zbirke zemljopisnih karata i atlasa, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u 2011. obogaćen je, uz ostale vrijedne prinove i kupnjom karte Crkvene Države Ruđera Josipa Boškovića i talijanskog kartografa i nakladnika Paola Santinija. Poznato je da je 2011., godina u kojoj obilježavamo 300-tu obljetnicu rođenja Ruđera Josipa Boškovića, velikog znanstvenika svjetskoga ranga. Uz njegov veliki znanstveni doprinos na području fizike, matematike, astronomije i drugih znanosti, značajan je i doprinos u geodeziji i kartografiji. Svoj kartografsko-geodetski rad i istraživanje, Bošković je započeo u razdoblju od 1750. do 1752. Tada je po nalogu pape Benedikta XIV. bio zadužen da uzduž meridijana Rim – Rimini u Papinskoj Državi obavi astronomsko i geografsko putovanje te geodetsko mjerenje. Boškovićev suradnik u tom istraživanju bio je isusovac, matematičar, astronom i kartograf Christophe Maire. Rezultati toga istraživanja objavljeni su 1755. u znanstvenom izvješću pod naslovom *De litteraria expeditione per Pontificiam ditionem* (O znanstvenom istraživanju po Papinskoj Državi). Priložena tom izvješću, na tri lista otisnuta je karta u bakrorezu pod naslovom *Nuova carta geografica dello Stato Ecclesiastico* (Nova geografska karta Crkvene Države). To je bila karta Papinske Države, koju je prema zajedničkim podacima izradio Christopher Maire. Godine 1770. rezultati navedene geodetske izmjere objavljeni su i u francuskom prijevodu pod naslovom *Voyage astronomique et géographique, dans l'État de l'Église* (Astronomsko i geografsko putovanje Crkvenom Državom) u kojem je objavljena karta pod naslovom *Carte de l'État de l'Église* (Karta Crkvene Države).

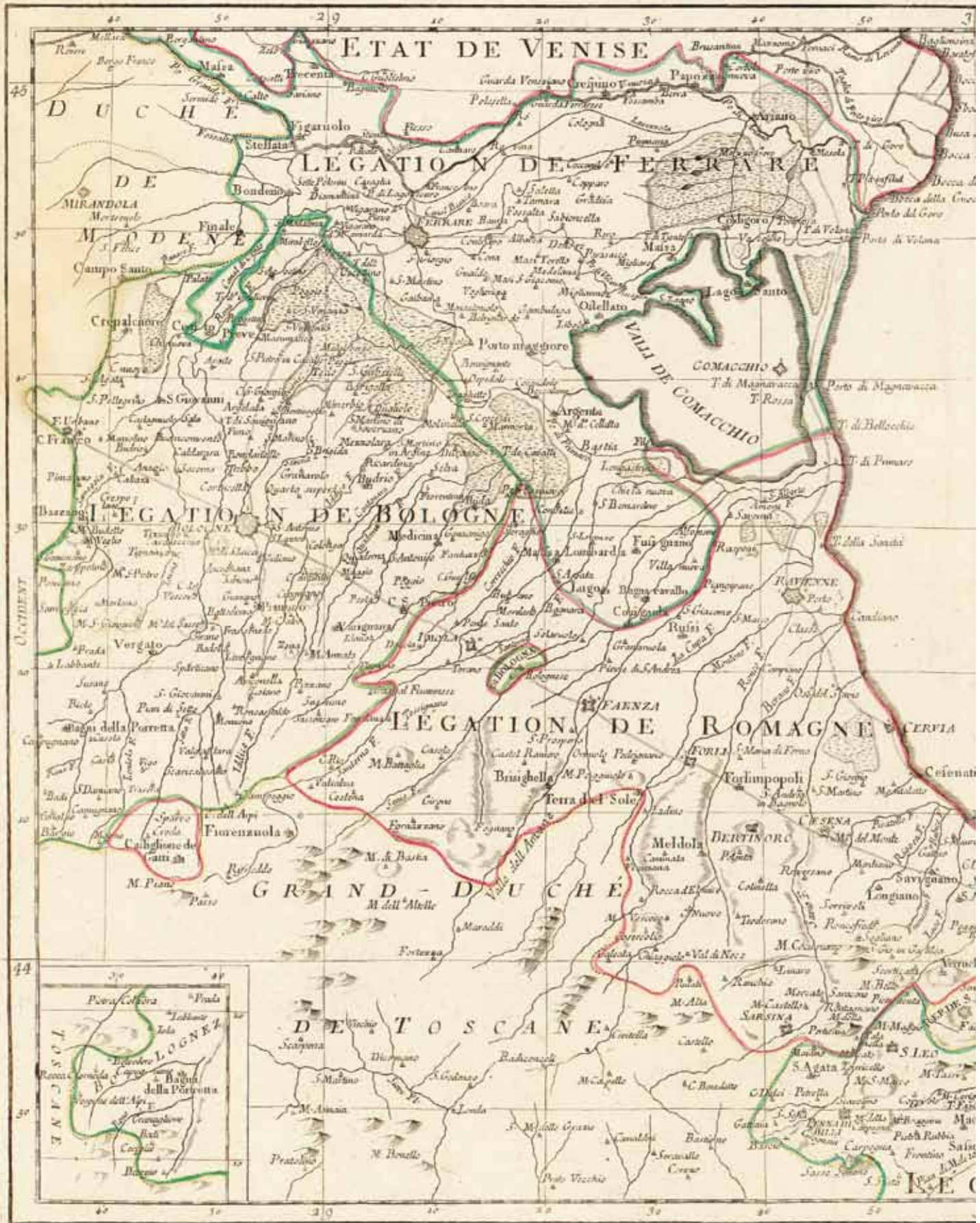
Karta Papinske Države autorâ Boškovića i Santinija, koja je prinovljena Zbirci zemljopisnih karata i atlasa Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, pod naslovom *Nouvelle carte de l'État de l'Église*, izvorno se sastoji od tri dijela. To su: *Partie meridionale de l'État de l'Église contenant le Patrimoine de S. Pierre la Sabine et la Campagne de Rome*; *Partie de milieu de l'État de l'Église*

contenant la Legation d'Urbain, la Marche, l'Ombrie, avec les territoires d'Orviato, de Perouse et de citta di Castello; *Partie septentrionale de l'État de l'Église contenant les Légations de Ferrare de Bologne et de Romagne*. Izrađena je u tehnici bakroreza u boji. Mjerilo karte je približno 1:380 000, a izdana je u Veneciji 1776. s opisom na francuskom jeziku. Izvorno je izdana kao dio atlasa Paola Santinija pod nazivom *Tables des cartes géographiques de la seconde partie du Nouvel Atlas*. Nabavljena karta jedini je primjerak od poznatih kartografskih djela Ruđera Boškovića, koji se čuva u knjižnicama u Hrvatskoj, a nabavljena je posredstvom antikvarijata *Biblos* iz Zagreba i dr. Ivana Matkovića, kartografskog zaljubljenika i entuzijasta iz Zagreba.

Kartu Crkvene Države, posjeduje i Nacionalna knjižnica Marciana u Veneciji, u više izdanja. Uz spomenuto izdanje, tamo čuvaju i izdanje te karte iz djela *Atlas universel, Deuxième partie*, a bibliografski zapis i digitalizirane kopije mogu se naći na kartografskim mrežnim stranicama *GeoWeb*, Nacionalne knjižnice Marciana u Veneciji (vidjeti na adresi <http://geoweb.venezia.sbn.it/>). Na izvanrednom mrežnom portalu talijanskih knjižnica *Internet Culturale* (vidjeti na adresi <http://www.internetculturale.it/>), pretraživanjem digitaliziranih zbirki moguće je vidjeti digitalizirane kopije karte Crkvene Države Boškovića i Santinija, ali i one koja joj je prethodila, a izrađena je u suradnji s Christopherom Maireom 1755. Nacionalna knjižnica u Parizu u svojoj kartografskoj zbirci čuva nekoliko kartografskih djela Ruđera Josipa Boškovića. Jedno od izdanja karte *Nuova carta geografica dello Stato Ecclesiastico* čuva se kao dio Zbirke d'Anville. Karte je moguće pregledavati u okviru pozamašne digitalizirane zbirke francuske Nacionalne knjižnice *Gallica* (vidjeti na adresi <http://gallica.bnf.fr/>), koja broji više od milijun i pol digitaliziranih dokumenata. Kartografska zbirka Britanske knjižnice čuva u svom bogatom kartografskom fondu izdanja Karte Crkvene Države Boškovića i Santinija iz 1776., te rimsko izdanje Karte Papinske Države iz 1745(?) Boškovića i Mairea.

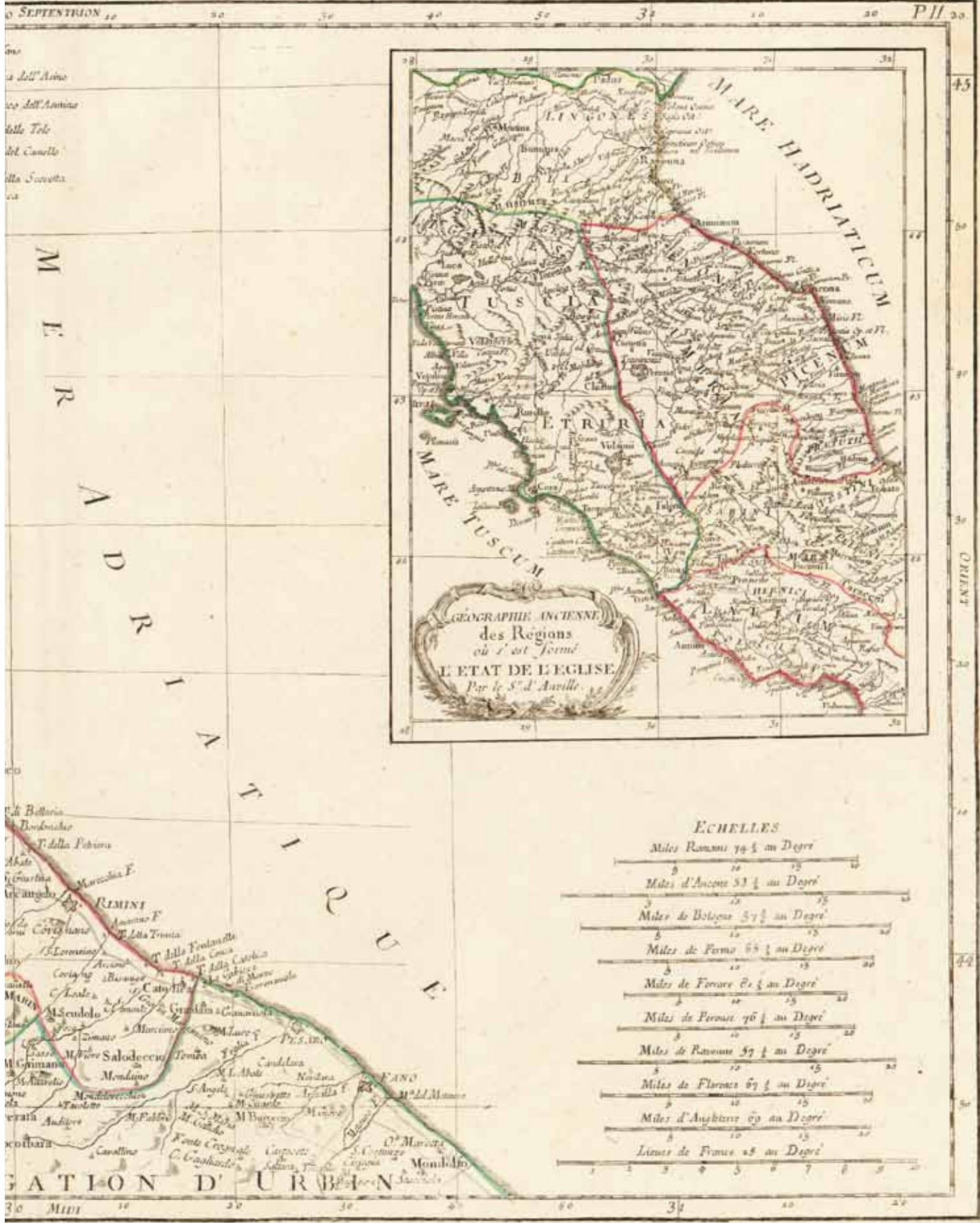

PARTIE SEPTENTRIONALE DE L'ÉTAT DE L'ÉGLISE, contenant les LÉGATIONS DE

Partie septentrionale de l'État de l'Église contenant les Légations de Ferrare de Bologne et de Romagne, S-I-XVIII-32, map is kept in the Collection of Maps and Atlases of the National and University Library in Zagreb

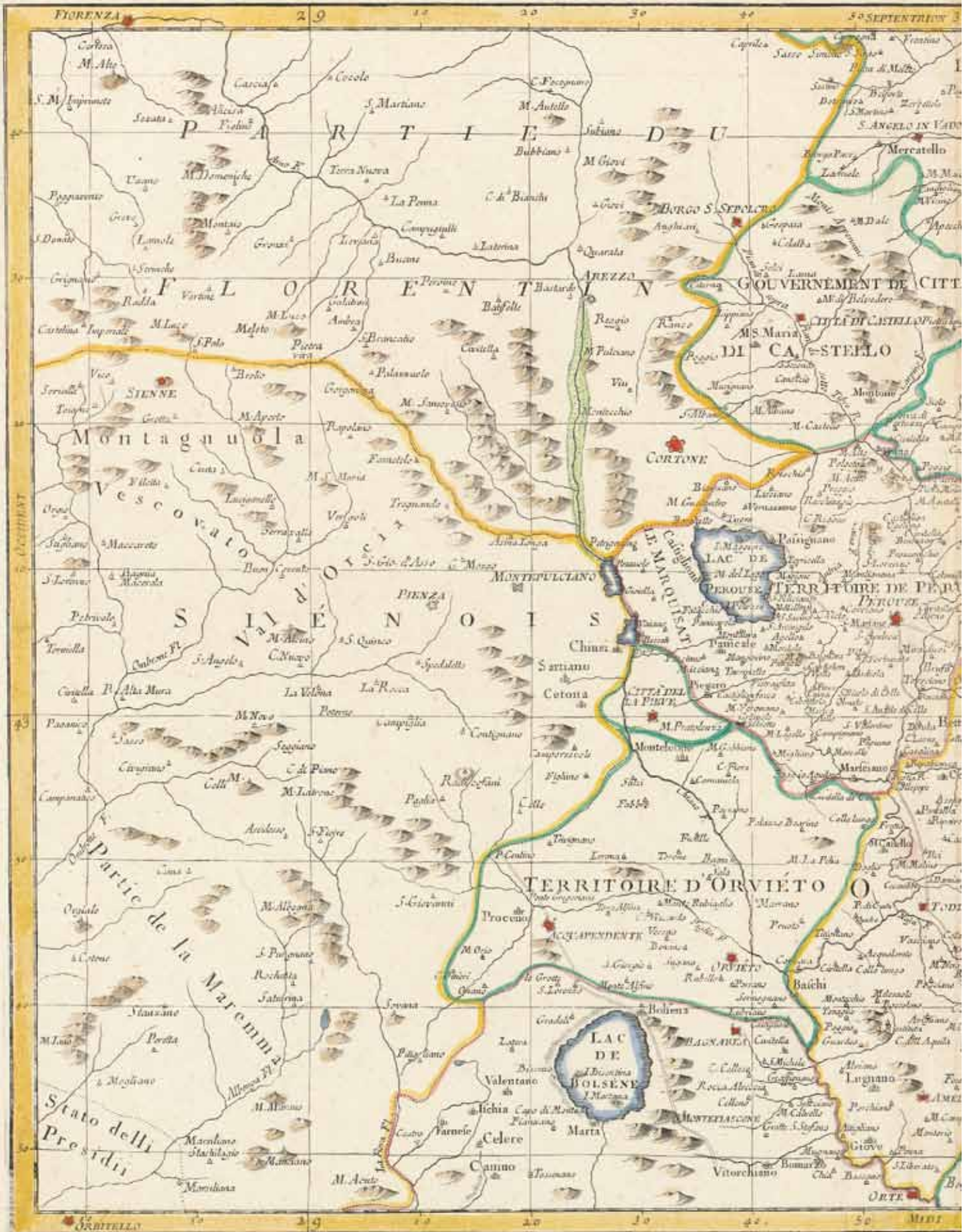

Partie septentrionale de l'État de l'Église contenant les Légations de Ferrare de Bologne et de Romagne, S-I-XVIII-32, karta se čuva u Zbirci zemljopisnih karata i atlasa Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

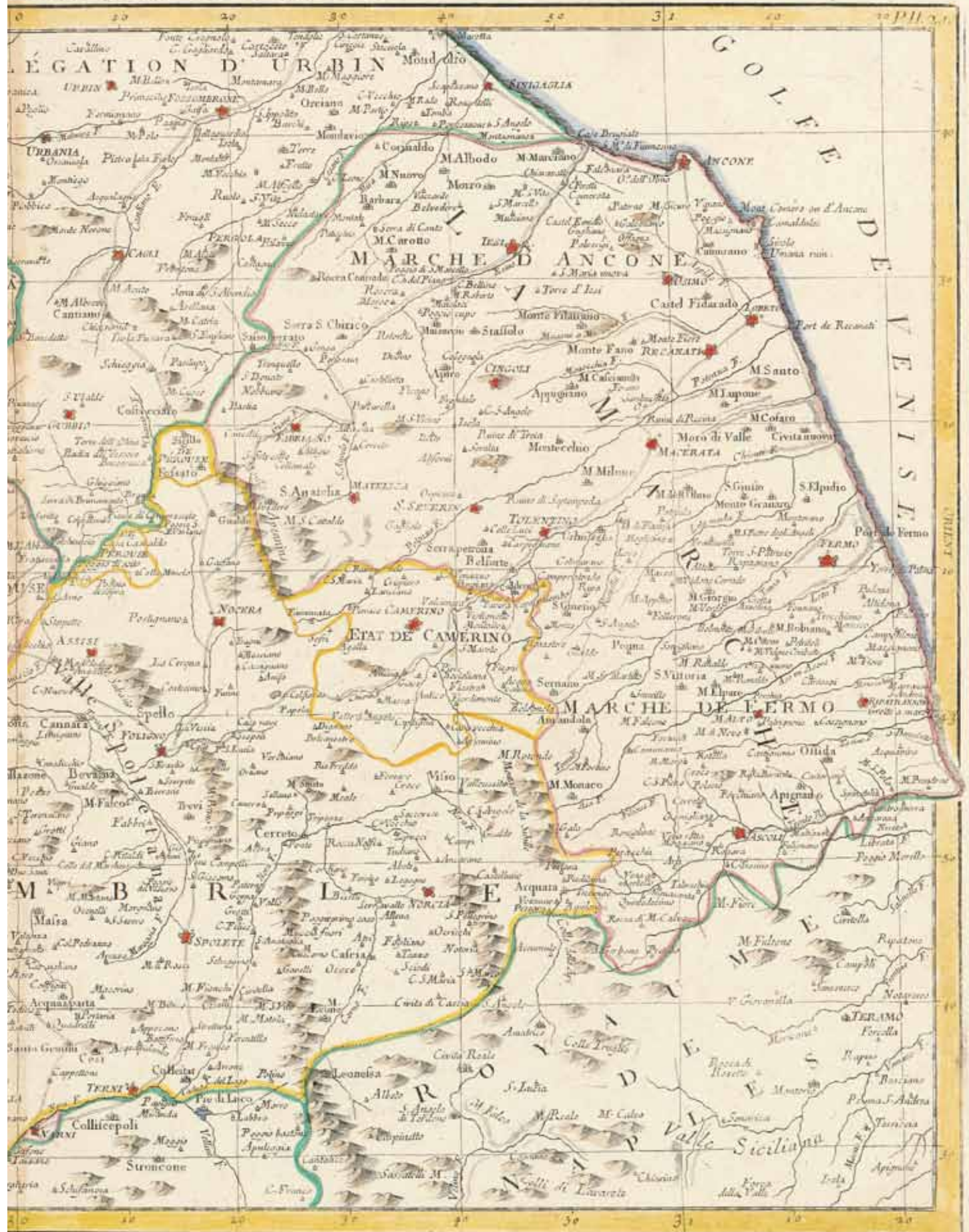

PARTIE DE MILIEU DE L' ETAT DE L' EGLISE
L' OMBRIE, avec les TERRITOIRES D' ORVIETO, DE PEROUSE et de C...

Partie meridionale de l'État de l'Église contenant le Patrimoine de S. Pierre la Sabine et la Campagne de Rome, S-I-XVIII-32, map is kept in the Collection of Maps and Atlases of the National and University Library in Zagreb

Partie meridionale de l'État de l'Église contenant le Patrimoine de S. Pierre la Sabine et la Campagne de Rome, S-I-XVIII-32, karta se čuva u Zbirci zemljopisnih karata i atlasa Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

PARTIE MERIDIONALE DE L' ETAT DE L' EGLISE, contenant LE PATRIMONIAIRE DE S. PIERRE DE VIEUX, la Marche, l'Ombrie, avec les territoires d'Orvioto, de Perouse et de citta di Castello, S-I-XVIII-32, map is kept in the Collection of Maps and Atlases of the National and University Library in Zagreb

Explication des Marques
de des Lettres
Archidiocèse.
Evêché.
Ville.
Village.
Abbaye.
Château maison de campagne ou d'été.
Pote.
Tour.
Château.
P. Pont.
P. P. P. P.
M. Mont.
S. Saint, Sse.
T. Tour.
— Grand chemin.

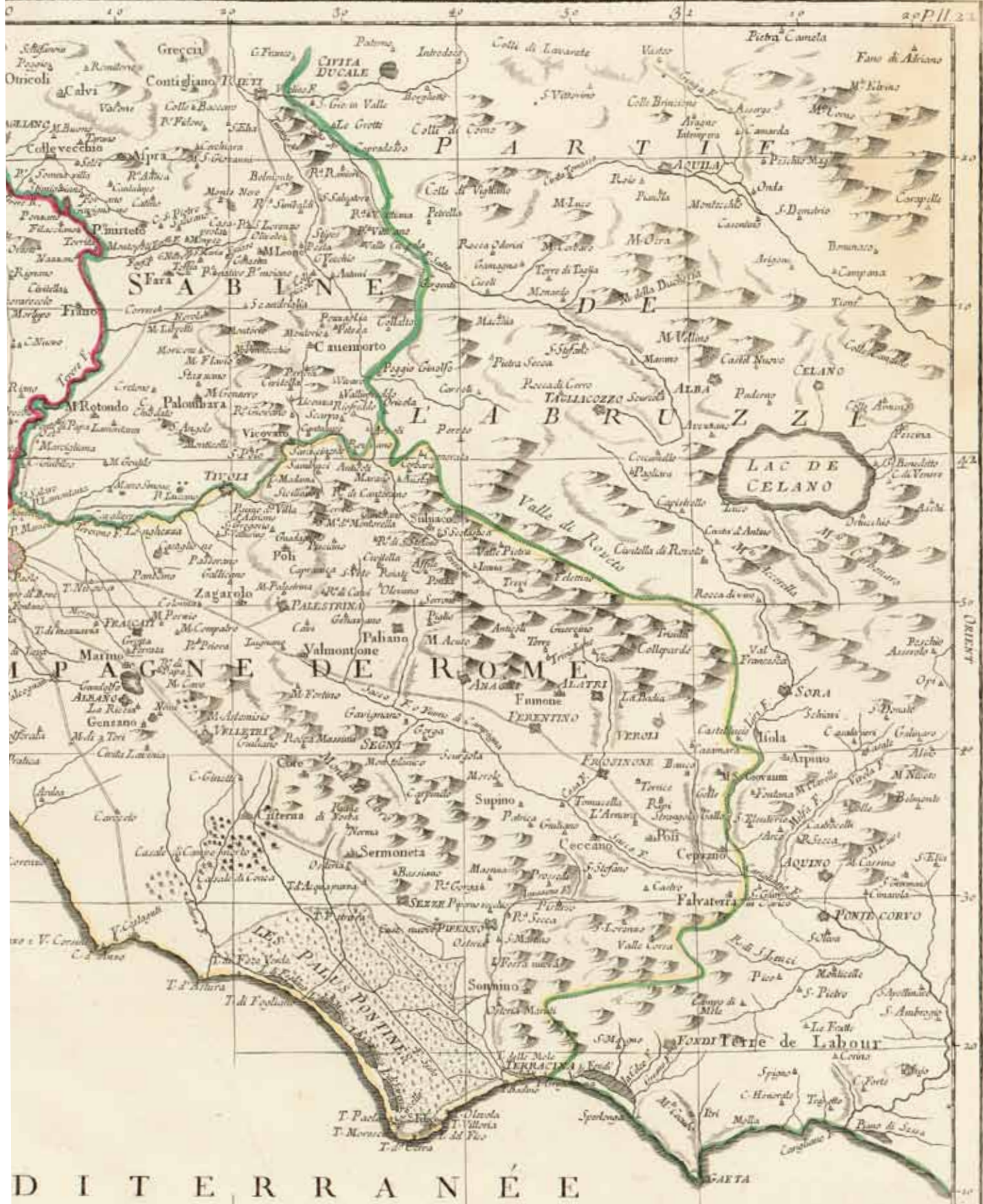
NOUVELLE CARTE
DE L' ETAT DE L' EGLISE,
DRESSÉE SUR CELLE
DU P. BOSCOVICH,
divisée en trois feuilles,
qui peuvent être jointes ensemble
avec la Géographie ancienne respective

A VENISE
Par J. Remondini 1770
Chez M. J. Remondini

M E R M E

Partie de milieu de l'État de l'Église contenant la Legation d'Urbin, la Marche, l'Ombrie, avec les territoires d'Orvieto, de Perouse et de citta di Castello, S-I-XVIII-32, karta se čuva u Zbirci zemljopisnih karata i atlasa Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu